

Biuletyn Katechetyczny (99)

Zawartość:

- I. Zjazd SKP oraz symposium naukowe w Częstochowie.
- II. Nowe „Dyrektorium o katechizacji” na nowe czasy.
- III. Nowi członkowie komisji i konsultorzy Konferencji Episkopatu Polski z grona katechetów UKSW.
- IV. Projekty katechetyczne na Wydziale Teologicznym.
- V. „Katechetyk i wychowawca. Księga jubileuszowa dedykowana ks. prof. Kazimierzowi Misiaszkowi SDB”.
- VI. „Za łaską Boga jestem tym, czym jestem. Refleksja naukowa ks. prof. Kazimierza Misiaszka SDB jako inspiracja dla młodych teologów”.
- VII. Krótkie wspomnienie o ks. prof. dr. hab. Radosławie Chałupniaku.

I. Zjazd Stowarzyszenia Katechetów Polskich oraz symposium naukowe w Częstochowie

W dniach 19–20 IX 2019 r. odbyło się na terenie WSD w Częstochowie doroczne zebranie członków Stowarzyszenia Katechetów Polskich. Wzięło w nim udział 60 członków Stowarzyszenia, w tym niemal wszyscy wykładowcy katechetyki z UKSW w Warszawie. Z powodu choroby nie mógł jednak wziąć w nim udziału ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaszek, Przewodniczący SKP. Po otwarciu zebrania i części dotyczącej spraw organizacyjnych SKP w charakterze gościa zjazdu wystąpił ks. dr hab. Tomasz Wielebski, prof. UKSW, Przewodniczący Stowarzyszenia Pastoralistów Polskich. Przekazał on uczestnikom zjazdu zaproszenie do współtworzenia II Kongresu Teologii Praktycznej, jaki jest planowany w Warszawie w dniach 21–23 IX 2021 r. To wydarzenie ma w swym założeniu integrować środowiska różnych specjalności wchodzących w skład subdyscypliny teologii praktycznej oraz dać możliwość wspólnych poszukiwań naukowych w ramach refleksji poświęconej potrzebie odnowy parafii (być bliżej ludzi). Do udziału w Kongresie zostali ponadto zaproszeni przedstawiciele różnych Komisji działających przy Konferencji Episkopatu Polski. Podjęty został również problem sytuacji teologicznych czasopism naukowych, które

w obecnym zestawieniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zyskały stosunkową niską punktację. Obecna sytuacja staje się poważnym wyzwaniem dla poszczególnych redakcji, w tym także dla znajdujących się pod patronatem SKP „Studiów Katechetycznych”, związanych także z Wydziałem Teologicznym UKSW. Dokonujące się zmiany należy jednak traktować jako trwałą tendencję zmierzającą do wzmocnienia wymiany międzynarodowej w postaci artykułów anglojęzycznych oraz zapraszania do współpracy autorów z innych krajów. W ramach spotkania Stowarzyszenia została podjęta inicjatywa skierowania listu wyrażającego solidarność z prof. zw. dr. hab. Aleksandrem Nalaskowskim, wykładowcą pedagogiki UMK w Toruniu, który spotkał się z karą dyscyplinarną nałożoną przez Rektora UMK (trzymiesięczne zawieszenia w prawach nauczyciela akademickiego) za swoje krytyczne wypowiedzi nt. ideologii LGBT wyrażane w formie felietonów. Prof. A. Nalaskowski jest wybitnym naukowcem, myślicielem opowiadającym się za tradycyjnymi wartościami jako fundamentem życia społecznego oraz teorii wychowania. Z tej racji decyzja Rektora UMK była uderzeniem nie tylko w swobodę wypowiedzi przedstawicieli nauki, ale także w środowiska reprezentujące pedagogikę chrześcijańską.

W obrady walnego zebrania członków SKP włączone było także sympozjum naukowe, którego temat brzmiał „Nauczanie religii w rzeczywistości zmediatyzowanej”. W jego planie znalazły się dwa wystąpienia, po których nastąpiła praca uczestników sympozjum w czterech grupach. Jako pierwszy głos zabrał mgr Rafał Lew-Starowicz (MEN), wygłaszając referat o temacie „Bezpieczeństwo ucznia w przestrzeni wirtualnej”. Zwrócił on uwagę na zagrożenia czyhające w „przestrzeni poszerzonej” na dzieci i młodzież, a także na nauczycieli i rodziców. Przypomniął przepisy prawne służące zachowaniu bezpieczeństwa w sieci. Przedstawił też, jakie materiały cyfrowe mają dziś do dyspozycji nauczyciele. Wirtualna przestrzeń edukacyjna rozwija się dynamicznie, co także wymusza dodatkowy wysiłek ze strony nauczycieli, w czym mogą oni liczyć na wsparcie Ministerstwa. Drugim prelegentem był ks. dr Grzegorz Strzelczyk, który swoją refleksję rozpoczął od pytania: „Czy wiarę dla się jeszcze opowiadać?”. W przedłożeniu sympozjalnym starał się wskazać na praktyczne wykorzystanie nowych technologii komunikacyjnych w budowaniu wspólnoty wiary. Dzielił się przy tym swoimi doświadczeniami duszpasterskimi w tym zakresie w pracy z młodzieżą i dorosłymi. Tym samym starał się wykazać, że „wiarę można wciąż opowiadać” przy użyciu mediów, jednakże pod warunkiem nawiązania realnego kontaktu ze współczesnym człowiekiem. Trzeba jednak poznać naturę nowoczesnych środków komunikacji, ich interaktywność,

skrótowość, natychmiastowość czy nieustanną zmienność, aby właściwie je wykorzystać do celów ewangelizacyjnych i eklezjotwórczych.

Wygłoszone prelekcje miały zadanie stworzyć bazę do dalszej pracy uczestników sympozjum, która była kontynuowana w czterech grupach. Odpowiadały one następującym podmiotom katechezy: a) uczniom szkoły podstawowej (moderacja grupy: dr Michał Małek), b) młodzieży szkoły średniej (moderacja grupy: ks. dr Andrzej Kielian), c) nauczycielom (moderacja grupy: ks. dr Adam Bielinowicz) i d) rodziców (moderacja grupy: ks. dr hab. Dariusz Kurzydło). W każdej z grup miała miejsce dyskusja na postawiony temat, której efekty zostały przedstawione w czasie ostatniego dnia obrad. Dało to możliwość wymiany doświadczeń i stawiania pytań problemowych pozwalających pogłębić prowadzoną refleksję. Ogólne wnioski, jakie wypłynęły w trakcie debaty w grupach, potwierdzały stałą potrzebę poszerzania kompetencji informatycznych u osób odpowiedzialnych za prowadzenie katechizacji, a także lepszego rozpoznawania potencjału tego narzędzia pedagogicznego w procesie wychowania katechetycznego. Problematyka nowych mediów jest tym, z czym wykładowcy katechetyki muszą się w różnych wymiarach zmagać. Jest to bowiem narzędzie, którego wykorzystywania na katechezie trzeba się uczyć możliwie najskuteczniej, a także rodzaj zjawiska kulturowo-społecznego wpływającego na zmiany cywilizacyjne, zwłaszcza w obrębie młodego pokolenia. Podjęta wspólnie refleksja sympozjalna nad tym zagadnieniem przyczyniła się do otwarcia nowych płaszczyzn wymiany naukowej związanej z projektowaniem rozwoju myśli katechetycznej w kontekście mediatyzacji współczesnego świata.

ks. Rafał Bednarczyk

II. Nowe „Dyrektorium o katechizacji” na nowe czasy

Po 23 latach od ukazania się „Dyrektorium ogólnego o katechizacji” i po 49 latach od ogłoszenia „Ogólnej instrukcji katechetycznej” w marcu 2020 r. został zatwierdzony przez papieża Franciszka nowy dokument określający specyfikę i szczególne zadania stojące przed katechezą – „Dyrektorium o katechizacji”. Jest to zatem trzeci tej rangi dokument poświęcony realizacji katechetycznej misji Kościoła, co już samo w sobie jest aktem bez precedensu. Poprzednie dokumenty powstawały w powiązaniu z wprowadzaniem reformy II Soboru Watykańskiego czy wydaniem Katechizmu

Kościła Katolickiego, ale też były odpowiedzią na potrzeby danego czasu. Podobne okoliczności wpłynęły na zredagowanie i ogłoszenie „Dyrektorium o katechizacji”. Impulsem ze strony kościelnej, który przyczynił się do jego powstania, było włączenie działalności katechetycznej Kościoła do kompetencji Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji (w 2013 r.) oraz ogłoszenie przez papieża Franciszka adhortacji apostołskiej „*Evangelii gaudium*” (także w 2013 r.). To wymusiło przededefiniowanie katechezy w kierunku silniejszego jej powiązania z (nową) ewangelizacją. Dzięki temu obie te formy realizacji misji głoszenia słowa Bożego mogą się lepiej uzupełniać. Ten aspekt teologiczny został wyraźnie zaznaczony we wstępie do dokumentu.

Nie mniej ważnym powodem stojącym za opracowaniem tego dokumentu jest potrzeba ożywienia samej katechezy. Jej efektywność nie może dziś budzić zadowolenia w wymiarze Kościoła powszechnego, stąd istnieje konieczność podjęcia refleksji, jaki kształt nadać współczesnej katechezie, aby mogła skuteczniej wypełniać swoją rolę. To pytanie mocno odczuwamy także w polskim Kościele, gdy widzimy masowe odchodzenie młodzieży z katechezy, a także z naszych kościołów. Należy zatem oczekiwać, iż nowe Dyrektorium otworzy dyskusję nad dalszą odnową katechezy w Kościołach lokalnych. Sam proces przywracania „nowości” katechezie trzeba traktować jako coś naturalnego, ponieważ z jednej strony mamy do czynienia z procesem zrutynizowania i przyzwyczajania się do wcześniej wypracowanych rozwiązań katechetycznych, zaś z drugiej strony ze zjawiskiem szybkich przemian społeczno-kulturowych współczesnego świata. Dokonujące się zmiany cywilizacyjne i mentalne wprost domagają się ciągłej aktualizacji języka i form katechezy. Bez tego wysiłku będziemy tracić kontakt z rzeczywistością i sami przyczynimy się do zdystansowania się młodych ludzi od Kościoła. Na te zjawiska wskazują autorzy watykańskiego dokumentu – wymieniają zwłaszcza rozwój kultury cyfrowej oraz postępujący proces globalizacji. Nie można w tym kontekście zatracić zdolności do budowania żywych wspólnot wiary, jak zaznaczają autorzy dokumentu w jego wstępie.

Nowe Dyrektorium stanowi kontynuację poprzednich dokumentów katechetycznych i w zasadniczej strukturze zachowuje wiele ich elementów, dlatego nie można mówić o rewolucji w dziedzinie katechezy, a raczej o ewolucji. Prócz wspomnianego już ścisłego powiązania katechizacji z ewangelizacją w dokumencie podkreślono znaczenie działania Ducha Świętego i – szerzej – duchowości katechetów: „Proces ewangelizacji, a w nim katechizacja, jest przede wszystkim *działaniem duchowym*. Wymaga to, aby katecheci byli rzeczywiście «ewangelizatorami z Duchem» i wiernymi współpracownikami pasterzy” (DK, 4). W parze

z tym postulatem idzie jeszcze jeden, będący wezwaniem do świętości. Katecheza ma wychowywać do świętości, a – może właściwiej – wzbudzać w sercach katechizowanych wolę wchodzenia na drogę świętości (por. DK, „Wstęp”). Ma zatem budzić entuzjazm życia wiarą i poszukiwania własnej, indywidualnej drogi powołania i świętości, na którą Bóg zaprasza każdego wierzącego.

Gdy w 1997 r. Ojciec Święty Jan Paweł II zatwierdził „Dyrektorium ogólne o katechizacji”, podjęte zostały także starania o przygotowanie „Dyrektorium katechetycznego dla Kościoła katolickiego w Polsce”. Prace nad tym dokumentem, który został przyjęty przez Konferencję Episkopatu Polski w 2001 r., prowadzone były w kontekście ożywionej dyskusji toczącej się wśród polskich katechetów. Był to bowiem czas gruntownej reformy oświaty w Polsce, tworzenia nowych programów katechetycznych, rozwijania diecezjalnych struktur organizacyjnych związanych z katechizacją. Można się zatem spodziewać, iż także teraz, w związku z najnowszym dokumentem katechetycznym, nastąpi dyskusja dotycząca potrzeby opracowania nowego Dyrektorium dla Kościoła w Polsce. Byłaby to także sposobność, aby dokonać bilansu polskiej katechezy z perspektywy 30 lat od jej powrotu do szkoły oraz wyciągnąć z niego właściwe wnioski. Pojawiające się nowe wyzwania i problemy katechetyczne również stanowią dodatkową przesłankę do podjęcia próby reformy polskiej katechezy i wypracowania kierunków jej rozwoju w przyszłości. W tej perspektywie zatem powinniśmy (katechetycy, osoby odpowiedzialne za katechezę w Polsce i sami katecheci) wczytywać się w dokument Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, aby zaczerpnąć z niego impulsy do odnowienia teorii i praktyki katechetycznej.

Ks. Rafał Bednarczyk

III. Nowi członkowie komisji i konsultorzy Konferencji Episkopatu Polski z grona katechetów UKSW

W dniu 28 sierpnia 2020 r. na Jasnej Górze Konferencja Episkopatu Polski dokonała wyboru nowego Przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego KEP, którym został bp dr hab. Wojciech Osiał, biskup pomocniczy diecezji łowickiej. Nowy Przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego od wielu lat jest związany z Wydziałem Teologicznym

UKSW, na którym uzyskał w 2014 r. stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy „Historia katechizmu. Geneza i rozwój katechizmu w Kościele Katolickim od I do XVI wieku”. Bp dr hab. Wojciech Osiał przez wiele lat prowadził także wykłady zlecone z katechezy dla doktorantów na specjalności katechetycznej, a w ostatnim czasie dla uczestników Podyplomowego Studium Biblijno-Pastoralnego.

Na wniosek nowego Przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego KEP na kolejnym zebraniu biskupów polskich, jakie miało miejsce w Łodzi i Pabianicach w dniach 5 i 6 października 2020 r., zostali powołani nowi konsultorzy. W nowo wybranym dwunastoosobowym osobowym gronie znalazło się czworo wykładowców z UKSW – ks. prof. dr hab. Stanisław Dziekoński, ks. prof. dr hab. Piotr Tomasik, dr Tomasz Kopiczko i dr Aneta Rayzacher Majewska. Na podkreślenie zasługuje fakt, że do tej grupy eksperckiej dołączył ks. dr Tomasz Kopiczka, ponieważ pozostałe z wymienionych osób pełniły już wcześniej tę funkcję.

W trakcie tego samego spotkania biskupów do grona konsultorów Rady Naukowej przy KEP zostali powołani ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski, rektor UKSW, oraz ks. prof. dr hab. Piotr Tomasik, dziekan Wydziału Teologicznego UKSW.

ks. Rafał Bednarczyk

IV. Projekty katechetyczne na Wydziale Teologicznym

Katechetyka nie tylko należy do teologii praktycznej, ale także niezwykle mocno wiąże się z praktyką – z jednej strony wyznacza jej cele i założenia, z drugiej zaś analizuje proces katechetyczny, wypracowując nowe modłe działania. Szczególną płaszczyzną spotkania katechetycznej teorii z praktyką jest przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii. W trosce o jak najlepszą formację podstawową przyszłych katechetów dr Aneta Rayzacher-Majewska złożyła wniosek do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na realizację projektu „Katecheta – człowiek z klasą. Program innowacyjnego przygotowania pedagogicznego do nauczania religii”. Wniosek uzyskał pozytywną ocenę i ostatecznie 1 sierpnia 2019 r. rozpoczęto jego realizację. Projekt jest dofinansowany z Funduszy Europejskich w kwocie 216 148,69 zł, a jego realizacja przewidziana jest do 2022 r.

Beneficjentami projektu zostali studenci Wydziału Teologicznego UKSW kierunku teologia – wszystkich trzech specjalności: teologia ogólna, specjalność nauczycielsko-katechetyczna oraz coaching i mediacje społeczne. W tej grupie znaleźli się również alumni dwóch seminariów afiliowanych do Wydziału Teologicznego UKSW – WSD w Łomży oraz chętni bracia z WSD oo. Franciszkanów z Łodzi-Łągiewnik. Program studiów – zawierający do tej pory przedmioty przewidziane w standardzie kształcenia nauczycieli w wymiarze określonym w porozumieniu Konferencji Episkopatu Polski z Ministrem Edukacji Narodowej – został poszerzony dla uczestników projektu m.in. o dodatkowe zajęcia z prawa oświatowego, komunikacji interpersonalnej w procesie kształcenia czy diagnostyki pedagogicznej. Obok zajęć skierowano do nich także szkolenia e-learningowe (m.in. na temat indywidualizacji w nauczaniu, alternatywnych form edukacji czy pracy z uczniem ze spektrum autyzmu). Nowością projektu są także konsultacje indywidualne – *tutoring* – w ramach których każdy student będzie mógł podzielić się wszelkimi wątpliwościami i pytaniami związanym z nauczaniem religii oraz poznać swoje predyspozycje do tej pracy.

Wydział Teologiczny wspiera nie tylko studentów przygotowujących się do pracy w szkole, ale także osoby aktualnie pracujące na stanowiskach nauczycieli religii. Formą wsparcia jest m.in. cykl filmów „Katecheza bez granic”. Cykl pierwotnie był realizowany przez grupę studentów należących do Koła Naukowego Katechetów UKSW, którzy wraz z dr Anetą Rayzacher-Majewską, opiekunem naukowym Koła, zamierzali przygotować pomoc katechetyczną, której zastosowanie nie będzie ograniczone czasem czy przestrzenią, co sugeruje sam tytuł. W zamierzeniu autorów filmy miały służyć zarówno katechetom podczas lekcji religii w szkole czy w ramach katechez parafialnych, jak i rodzicom podejmującym edukację domową, środowiskom polonijnym zatroskanym o formację religijną Polaków przebywających w innych krajach i wszystkim innym, którzy byliby zainteresowani tematyką poszczególnych odcinków. Filmy zamieszczone są na kanale YouTube – *Katecheza bez granic* (<https://bit.ly/katecheza-bez-granic>).

Wkrótce oddolna inicjatywa, czasowo wspierana w ramach dotacji Prorektora UKSW ds. Studenckich, stała się inspiracją do kolejnego projektu, realizowanego w ramach społecznej odpowiedzialności nauki ze środków MNiSW. Wniosek złożony przez dr Anetę Rayzacher-Majewską został pozytywnie oceniony, zaś koncepcję filmów katechetycznych postanowiono powiązać z jubileuszem urodzin papieża Polaka. Z tego względu oficjalny tytuł projektu to „Katecheza bez granic – 100 filmów na 100-lecie urodzin Jana Pawła II”. W realizację projektu poza wnioskodawcą zostali zaangażowani dziekan Wydziału Teologicznego – ks. prof. dr hab. Piotr Tomasik,

a także absolwenci Wydziału związani wcześniej z Kołem Naukowym Katechetów UKSW – dr Michał Małek oraz mgr Krzysztof Piekarski, obecnie student Szkoły Filmowej w Łodzi. Stu tytułowymi odcinkami, które zostaną nagrane wg koncepcji wstępnej odnoszącej się zarówno do nauczania papieskiego, czyli konkretnych wypowiedzi Jana Pawła II, jak i założeń programowych najnowszej „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego”, będą towarzyszyły wskazówki metodyczne do zastosowania tychże filmów w ramach konkretnych lekcji religii.

Realizacja wyżej wspomnianych projektów katechetycznych na Wydziale Teologicznym dowodzi zaangażowania przedstawicieli jednostki na rzecz szeroko rozumianej katechezy realizowanej w różnych środowiskach. Jest także wyrazem troski o formację jak najlepszych nauczycieli religii, których liczebność znacznie zmalała od czasu wejścia religii do szkół.

Aneta Rayzacher-Majewska

V. „Katechetyk i wychowawca. Księga jubileuszowa dedykowana ks. prof. Kazimierzowi Misiaszkowi SDB”

Rok 2019 stał się okazją, aby uczcić srebrny jubileusz pracy naukowo-dydaktycznej ks. prof. dra hab. Kazimierza Misiaszka SDB podejmowanej w murach ATK i UKSW w Warszawie wspólną publikacją dedykowaną Jubilatowi. Ksiądz Profesor urodził się 1 maja 1953 r. w Biechowie (dawne województwo kieleckie). Po ukończeniu szkoły średniej wstąpił do zgromadzenia księży salezjanów, studia w Wyższym Seminarium Duchownym w Łądzie n. Wartą ukończył w 1980 r. oraz w tym samym roku przyjął święcenia kapłańskie. W latach 1981–1983 studiował katechetykę na KUL-u, a następnie wyjechał na stypendium naukowe do Rzymu zrealizowane na Papieskim Uniwersytecie Salezjańskim. W 1987 r. obronił na KUL-u w Lublinie pracę doktorską pt. „Wartości pastoralno-katechetyczne systemu prewencyjnego św. Jana Bosko a aktualne potrzeby duszpasterskie Kościoła w Polsce”. Od 1985 r. prowadził wykłady z katechetyki w WSD Towarzystwa Salezjańskiego w Kutnie-Woźniakowie, a później w Łodzi i w Krakowie. W latach 1988–1993 wykładał katechetykę i teologię pastoralną na Papieskim Wydziale Teologicznym „Bobolanum” w Warszawie. W latach 1988–1993 był współorganizatorem i dyrektorem Salezjańskiego Instytutu Wychowania Chrześcijańskiego. Od roku

akademickiego 1993/1994 został pracownikiem Akademii Teologii Katolickiej na stanowisku adiunkta specjalności katechetycznej na Wydziale Teologicznym. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 2000 roku na podstawie dorobku naukowego i książki „Koncepcja nauczania religii katolickiej w publicznej szkole włoskiej po Konkordacie w 1984 r. Próba oceny” (Warszawa 1999), a tytuł naukowy profesora teologii w 2011 roku. W 2000 r. został prodziekanem Wydziału Teologicznego UKSW. Od 2001 r. kieruje Katedrą Dydaktyki Katechetycznej. Od 2012 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. Przewodniczy od wielu lat Wydziałowej Komisji Wyborczej i jest dyrektorem Zakładu Teologii Praktycznej (wcześniej Instytutu Teologii Praktycznej) na Wydziale Teologicznym UKSW. Pod jego kierunkiem powstało 125 prac magisterskich i 11 rozpraw doktorskich. Jest autorem czterech książek (w tym jednej współautorem) i redaktorem ośmiu. Ponadto opublikował ok. 140 artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach naukowych. W jego dorobku znajdują się ponadto recenzje, hasła leksykograficzne, słownikowe, dzieła translatorskie, a także liczne artykuły popularno-naukowe i popularne. Wygłosił kilkadziesiąt referatów w ramach różnych sympozjów, konferencji czy zjazdów katechetycznych. Od 2016 r. jest przewodniczącym Stowarzyszenie Katechetów Polskich, a także piastuje stanowisko prezesa Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Za swoją pracę był też wielokrotnie nagradzany – m.in. w 1999 r. otrzymał nagrodę Rektora, w 2011 r. został odznaczony Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę a w 2013 r. – Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Z inicjatywy współpracowników i przyjaciół ks. prof. dra hab. Kazimierza Misiaszka (jak to zostało ujęte w dedykacji) została przygotowana obszerna, licząca 494 strony publikacja, będąca księgą jubileuszową dedykowaną Księdzu Profesorowi. W jej opracowanie włączyło się 32 autorów reprezentujących zarówno środowisko naukowe najbliższe Jubilatowi – Wydział Teologiczny UKSW, jak i inne ośrodki teologiczne i pedagogiczne z całej Polski. Dzieło to otwierają teksty charakteryzujące jego sylwetkę i dorobek naukowy. W dalszej części zostały zamieszczone trzy listy gratulacyjne (od kard. Kazimierza Nycza, Metropolity Warszawskiego i Wielkiego Kanclerza UKSW, bpa Marka Mendyka, przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego KEP oraz ks. prof. dra hab. Stanisława Dziekońskiego, rektora UKSW). Właściwy korpus tej recenzowanej monografii naukowej został podzielony na dwa działy odpowiadające głównym obszarom badawczym ks. prof. dra hab. Kazimierza Misiaszka – „Oblicza katechezy dorosłych” oraz „Katecheza a kultura”. Całość publikacji przybiera kształt wielobarwnego bukietu opracowań naukowych inspirowanych twórczością Jubilata. Tytuł książki – „Katechetyk i wychowawca” – odnosi się w tym

wypadku nie tylko do specjalności reprezentowanej przez Księdza Profesora, ale także do jego osobowości i charakteru naukowego, w którym pasja naukowca łączy się z wychowawczą wrażliwością na drugą osobę i na prawdę. Z tej racji dzieło to wydane przez Wydawnictwo Naukowe UKSW w serii Biblioteka Teologii Pastoralnej stanowi zarówno hołd wobec wybitnych dokonań naukowych ks. prof. dra hab. Kazimierza Misiaszka, jak i wyraz głębokiego szacunku do jego osoby jako wychowawcy wielu katechetów i katechetyków oraz przyjaciela i mentora licznych teologów na ścieżkach ich rozwoju naukowego.

Ks. Rafał Bednarczyk

VI. „Za łaską Boga jestem tym, czym jestem. Refleksja naukowa ks. prof. Kazimierza Misiaszka SDB jako inspiracja dla młodych teologów”

„Za łaską Boga jestem tym, czym jestem” (1 Kor 15,10) – słowa św. Pawła towarzyszyły od początku kapłańskiego życia ks. prof. dr. hab. Kazimierzowi Misiaszkowi SDB. Tej samej Bożej łasce zawdzięcza on swą dojrzałą osobowość katechetyczną i bogatą twórczość, z której obficie czerpią od lat studenci i doktoranci. Wdzięczni za ten dar postanowili odwzajemnić otrzymane dobro, dedykując ks. K. Misiaszkowi publikację, której podstawą stały się prace magisterskie, rozprawy doktorskie oraz inne teksty inspirowane wykładami z katechetyki. „Za łaską Boga jestem tym, czym jestem. Refleksja naukowa ks. prof. Kazimierza Misiaszka SDB jako inspiracja dla młodych teologów” pod redakcją A. Rayzacher-Majewskiej i M. Butkiewicz liczy dziesięć rozdziałów powiązanych tematycznie z zagadnieniami podejmowanymi przez ks. K. Misiaszka w ramach seminarium z dydaktyki katechetycznej i na wykładach w UKSW. Poruszone w niej zostały następujące kwestie:

- Katechetyczne walory literatury dla dzieci (A. Rayzacher-Majewska);
- Wkład świętych w rozwój kultury i życia społecznego (R. Ambroziewicz AV);
- Miłość Boga w katechezie przedszkolnej (A. Kordulewska);
- Założenia i cele wychowania w ujęciu siostry Barbary Żulińskiej CR (Anita Kurzaj);

- Wartości wychowawcze sportu według Salezjańskiej Organizacji Sportowej (Łukasz Bobruk);
- Formacja sumienia w środowiskach katechetycznych (Magdalena Frankiewicz);
- Język ludzi Kościoła w opinii internautów (Magdalena Butkiewicz);
- Wychowanie do ascezy w nauczaniu Jana Pawła II (Michalina Maria Kosiorek);
- Kultura współczesnej młodzieży wyzwaniem dla katechezy (Michał Konrad Małek);
- Formacja do postawy miłosierdzia w nauczaniu Jana Pawła II (Agnieszka Klimek).

Publikacja została wręczona ks. K. Misiaszkowi 4 marca 2020 – w liturgiczne wspomnienie św. Kazimierza królewicza, podczas spotkania Koła Naukowego Katechetyków, w którym poza obecnymi studentami i doktorantami katechetyki UKSW uczestniczyli także niektórzy absolwenci – współautorzy publikacji.

Aneta Rayzacher-Majewska

VII. Krótkie wspomnienie o ks. prof. drze hab. Radosławie Chałupniaku

W ostatnich dniach czerwca wydarzeniem, które boleśnie poruszyło całe środowisko katechetyków w Polsce, była śmierć ks. prof. dra hab. Radosława Chałupniaka, wybitnego katechetyka, długoletniego wykładowcy Uniwersytetu Opolskiego, a w ostatnim czasie również dziekana Wydziału Teologicznego, członka Zarządu Stowarzyszenia Katechetyków Polskich. Był niezmiernie wysoko ceniony za swoje dokonania naukowe, a przy tym pozostawał osobą niezwykle skromną, pogodną, prostolinijną, ciepłą i przyjacielską.

Ks. Radosław Chałupniak urodził się 2 grudnia 1967 r. w Opolu. Po ukończeniu Wyższego Seminarium Duchownym w Nysie w 1993 r. otrzymał święcenia kapłańskie i został skierowany na dalsze studia specjalistyczne z katechetyki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1997 r. uzyskał doktorat na podstawie rozprawy „Problem komunikacji interpersonalnej a skuteczność katechezy szkolnej. Posoborowe studium interdyscyplinarne” napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Mieczysława Majewskiego.

W tym samym roku został zatrudniony na Wydziale Teologicznego UO. W latach 1999–2000 podjął studia na Papieskim Uniwersytecie Salezjańskim w Rzymie. Od roku 2000 był związany z duszpasterstwem akademickim w Opolu. W latach 2004–2006 przebywał na stypendium naukowym w Niemczech. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 2006 r. na podstawie rozprawy „Między katechezą a religioznawstwem. Nauczanie religii katolickiej w szkole publicznej w Niemczech w latach 1945–2000”. W roku 2015 r. otrzymał tytuł profesora nauk teologicznych. Ksiądz Profesor pełnił też liczne funkcje w służbie polskiej katechezy i przynależał do różnych gremiów naukowych. W 2001 r. został włączony do grupy Rzecznawców ds. oceny programów nauczania religii i podręczników katechetycznych przy Komisji Wychowania Katolickiego KEP, od 2002 r. był członkiem Europejskiej Ekipy Katechetycznej (EEC), a od 2010 r. Europejskiej Ekipy ds. Szkolnej Lekcji Religii (EuFRoS). Był również członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (od 2015 r.). Należał także do założycieli powstałego w 2012 r. Stowarzyszenia Katechetyków Polskich i od tego czasu (dwie kadencje) zasiadał w jego Zarządzie. W latach 2015–2016 był redaktorem naczelnym czasopisma „Katecheta”. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę naukową w postaci licznych książek autorskich i redaktorskich, a także artykułów naukowych oraz tekstów popularnych.

Ks. Radosław Chałupniak w ostatnich latach zmagał się z ciężką, śmiertelną chorobą. Odchodził powoli i bardzo świadomie, przygotowując się do tego momentu. W święto św. Szczepana Męczennika, 26 grudnia 2019 r., napisał poruszający list, w którym wyznał: „Nauczyłem się żyć, nauczyłem się wykorzystywać dobrze czas, nauczyłem się, jak kochać i być kochanym, nauczyłem się... NADZIEI, że choć moje życie kiedyś przerwie śmierć, jednak po tej śmierci będzie nowe życie. Cenię sobie to życie, bo jest ono szkołą nieba. Nawet Bóg zechciał *zapisać się* do tej szkoły – Jezus narodził się i żył jako człowiek. Cenię sobie to życie, bo ono przygotowuje mnie do wieczności. Niektórzy mówią, że w niebie będzie nudno, a ja im odpowiadam: *A co to jest nudna?* Nie nudziłem się od wielu, wielu lat. Nie dlatego, że jestem jakimś pracoholikiem, ale dlatego że życie z Bogiem w żaden sposób nie jest nudne. Jest przygodą nie do opisania. [...] Jeśli brakuje wiary, życie jest nudne, jeśli jest ta wiara, jeśli troszczę się o tę wiarę, poznaję ją i rozwijam, to nie ma nudy! Trzeba przestać się nudzić i zacząć żyć, bo w niebie będziemy żyć całą pełnią”.

Ks. prof. dr hab. Radosław Chałupniak zmarł 23 czerwca 2020 r. mając niespełna 53 lat, w rozkwicie swoich sił naukowych. W sobotę 27 czerwca 2020 r. spoczął na cmentarzu parafialnym w Brynicy k. Opola. Księża należący do SKP zorganizowali się spontanicznie i podjęli odprawienia

dwóch gregorianek w intencji zmarłego Księdza Profesora, co również jest wyrazem szacunku i wdzięcznej pamięci o nim, człowieku prostej i pogodnej wiary, kapłana, sługi Kościoła i teologa.

ks. Rafał Bednarczyk